

DEMÀ
Josep Ramoneda

Salvador Cardús

Profundament desinformats

El suport de la CUP als pressupostos del govern de Junts pel Sí –condicionat a la celebració del referèndum– ha provocat crítiques, menyspreus i l'atribució de falses intencions per part dels partits unionistes. Cap sorpresa, esclar. També les hauria provocat que la CUP hagués decidit no donar-hi suport, perquè el veritable objectiu no és discutir allò que s'ha decidit sinó aconseguir el descrèdit del rival, faci el que faci. Tal com havia escrit Paul Valéry, el gran triomf de l'adversari és fer-nos creure allò que diu de nosaltres. I val a dir que per aconseguir-ho es recorre a tota mena d'astúcies, per miserables que siguin.

UN DELS CASOS més ridículs d'aquestes reaccions ha estat el d'una diputada del PSC que a la xarxa retreia a la CUP que aprovant els pressupostos avalava el conveni de concertació amb les escoles de l'Opus. La diputada del partit que ha facilitat el govern a Espanya del PP semblava ignorar que aquests convenis són resultat de la LEC, aprovada el 2009 sota la presidència de José Montilla, i que estan blindats per la Lomce, l'anomenada llei Wert. De fet, els tribunals han forçat a abonar aquests concerts a governs com el d'Andalusia, en mans socialistes, i el Tribunal Constitucional ho ha avalat. Pur cinisme, doncs.

PRENC AQUEST CAS, però, per il·lustrar un desafiament més general, del qual és un bon exemple. Em refereixo al fet que som una societat profundament desinformada, que és el context imprescindible perquè tinguin èxit aquests estratagemes tan indignes del combat polític. Una desinformació que neix d'una doble i paradoxal circumstància. D'una banda, cada vegada tenim més accés a la complexitat d'un món que fins no fa gaire es podia emmascarar gràcies a un control estricte de la circulació d'informació. Ara la informació s'ha desfermat, però en paral·lel ha de competir amb la facilitat amb què corren tota mena d'intoxicacions. Unes intoxicacions que no són només ni principalment el resultat de la ignorància, sinó també d'estratègies de control molt ben dirigides. I –aprofito per reconèixer-ho– uns mecanismes de desinformació tan subtils i accelerats que en alguna ocasió jo mateix n'he estat vehicle involuntari –però no innocent– de difusió.

TJERK VAN DER MEULEN

.....
Les
intoxicacions
no són només
fruit de la
ignorància,
sinó també
d'estratègies de
control molt
ben dirigides

COMBATRE LA DESINFORMACIÓ hauria de ser un objectiu principal en qualsevol aspiració a una democràcia de qualitat. I tant en el terreny del debat polític com en el del científic, l'intel·lectual o el cultural en general. Lamentablement, però, els mitjans de comunicació que hi haurien d'ajudar semblen més aviat temptats d'afegir-se a la confusió. Penseu en aquests informatius que en lloc d'aprofundir en els fets es dediquen a oferir declaracions de testimonis sense cap substància. O en la progressiva presència d'humor fàcil en espais que se suposen seriosos, cosa que permet simular una crítica fàcil i indiscriminada que permet dissimular el partit pres de fons. I em refereixo també a aquesta abundant presència de veus militants als mitjans que, en lloc d'analitzar amb expertesa, representen els interessos ocults tant d'un activisme a vegades benintencionat com d'un partidisme

habitualment cínic. Per no parlar dels estralls que la correcció política provoca sobre la llibertat d'expressió i d'informació.

NO ÉS QUE NO HI HAGI molt bona informació fàcilment accessible. I abunden molt els professionals rigorosos. Però ens falten instruments públics de control de qualitat. En el camp de la política ja he parlat en alguna ocasió d'institucions com la nord-americana www.politifacts.com, que valora la credibilitat del discurs polític. Però també caldrien instruments semblants en altres terrenys, com en el control de qualitat de la fabricació d'opinió pública, de la informació científica o de la credibilitat dels mateixos mitjans de comunicació. L'obstacle és que són instruments molt cars i que haurien de ser alhora independents. Dues qualitats difícils de conjugar.